

Aftale om kommunernes økonomi for 2026

1. Indledning

Økonomiaftalen mellem regeringen og KL er indgået i en alvorlig tid. Danmark står således i de kommende år over for flere store udfordringer. Krigen i Ukraine og den ekstraordinære sikkerhedspolitiske situation betyder, at en større del af samfundets ressourcer skal gå til forsvar og sikkerhed. Det skal bidrage til at sikre tryghed for, at Danmark og vores allierede kan forsvare sig, når der er krig i Europa. Vores fælles velfærdssamfund er en vigtig forudsætning for de styrkepositioner, vi har i Danmark. I den usikre tid, som Danmark og Europa befinder sig i, er det derfor vigtigt, at vi også i fremtiden har et stærkt velfærdssamfund. Her spiller kommunerne en central rolle i at udvikle velfærden og understøtte trygheden i en usikker tid.

Økonomiaftalen for 2025 løftede kommunernes økonomi og gav kommunerne mulighed for at udvikle velfærden markant og investere i kvalitet og bedre velfærd på de store velfærdsområder. Regeringen og KL løfter med økonomiaftalen for 2026 kommunernes serviceramme med 3,5 mia. kr. og bygger videre på sidste års aftale. Aftalen skaber dermed stærke rammer for at investere i og udvikle den borgernære velfærd. Løftet af kommunernes økonomi skal særligt prioriteres til velfærden tæt på borgeren og bidrager til trygge rammer i hverdagen for børn, unge og ældre borgere. Regeringen og KL er således enige om, at aftalen giver et stærkt afsæt for at prioritere landets dagtilbud, skoler, plejehjem og fritidstilbud.

KL tager derudover som en del af aftalen til efterretning, at de kommunale udgifter til administration nedbringes med 250 mio. kr. i 2026. Den samlede aftale bidrager således til, at kommunerne fortsat har mulighed for at styrke den borgernære velfærd og dermed understøtte trygheden i en ellers usikker tid.

Regeringen og KL er desuden enige om, at økonomiaftalen for 2026 giver kommunerne mulighed for at foretage markante investeringer i rammerne for den borgernære velfærd, samt at aftalen fuldt ud dækker den demografiske udvikling i kommunerne i takt med, at vi i det kommende år lykkeligvis bliver flere ældre. Aftalen muliggør, at kommunerne kan løfte og forbedre de fysiske rammer i bl.a. dagtilbud og folkeskolen.

Samtidig forudsætter den fortsatte udvikling af velfærdssamfundet i høj grad også et fokus på at gøre tingene klogere og på at udnytte nye muligheder. De kommende år skal en række store reformer og aftaler på velfærdsområderne omsættes til konkrete ændringer for borgerne i kommunerne. Aftalerne skal løfte den borgernære velfærd og give mere frihed, tillid og færre administrative krav til fagpersonalet. Det gælder bl.a. på ældre-, folkeskole-, beskæftigelses- og sundhedsområdet. Kommunerne har desuden en afgørende rolle i arbejdet for at sikre den lokale forankring af omlægningsindsatsen i

medfør af den grønne trepartsaftale. Regeringen og KL er enige om, at aftalerne indebærer store ændringer for kommunerne, samt at politikere, ledere og medarbejdere i kommunerne er afgørende for den lokale implementering af aftalerne, herunder at de politiske ambitioner bliver til virkelighed i de kommende år. Parterne er endvidere enige om, at aftalerne skal føre til et velfærdssamfund, hvor der bliver mere tid til kerneopgaven tæt på borgerne.

2. Kommunernes økonomiske rammer

Det kommunale udgiftsloft er udgangspunktet for den kommunale serviceramme i 2026. Regeringen og KL er enige om at løfte dette udgangspunkt med 3,5 mia. kr. Heraf udgør kvalitetsløftet af ældreplejen 54 mio. kr.

KL tager derudover som en del af aftalen til efterretning, at kommunernes udgifter til administration skal nedbringes med 250 mio. kr. i 2026. Det vil fortsat være op til den enkelte kommune at frigøre ressourcerne på baggrund af, hvad der giver mening efter lokale forhold.

Den kommunale serviceramme udgør derved samlet set 336,8 mia. kr. Hertil kommer yderligere reguleringer i medfør af DUT mv.

Regeringen og KL er enige om, at rammen for kommunernes investeringer i 2026 udgør 22,3 mia. kr. Heraf udgør investeringen i bedre faglokaler som følge af *Aftale om folkeskolens kvalitetsprogram* 908 mio. kr. i 2026. Parterne er enige om, at det aftalte niveau sikrer gode muligheder for at investere i de fysiske rammer for velfærden. KL tilkendegiver, at aftalen bl.a. giver mulighed for:

- Investeringer i daginstitutioner i omegnen af 3 mia. kr., herunder til forbedring af indeklimaet og renovering af legepladser.
- Investeringer i folkeskoler i omegnen af 5 mia. kr., herunder til rammerne for undervisning, renovering af toiletfaciliteter og forbedring af udearealer.
- Investeringer i kultur-, fritids- og idrætsfaciliteter i omegnen af 2 mia. kr., herunder til etablering og modernisering af idrætsanlæg.

Kommunernes likviditetsfinansiering udgør 0,6 mia. kr.

De seneste års overskridelser af de aftalte anlægsrammer svækker troværdigheden om aftalesystemet og styringen af den samlede offentlige økonomi. Regeringen og KL er enige om, at det er en central forudsætning for økonomiaftalen, at både den aftalte kommunale service- og anlægsramme i 2026 overholdes i budgetterne og regnskaberne.

Regeringen og KL er enige om, at det aftalte anlægsniveau omfatter et ekstraordinært løft af kommunernes anlægsinvesteringer på 0,7 mia. kr. i 2026 til udvidelse af botilbudskapaciteten på socialområdet som aftalt i forbindelse med økonomiaftalen for 2024. Parterne er enige om, at det samlede løft af botilbudskapaciteten på 1,5 mia. kr. i perioden 2024 til 2026 kommer i tillæg til den eksisterende anlægsaktivitet på området.

Regeringen og KL er enige om, at det aftalte anlægsniveau omfatter et ekstraordinært løft af kommunernes anlægsinvesteringer på 45 mio. kr. i 2025 og 50 mio. kr. årligt i 2027-2029 til implementering af kommunale it-serviceorganisationer, jf. *kapitel 6*.

Af hensyn til de offentlige finanser og efterlevelse af budgetloven er der fastsat et loft over de kommunale investeringer i 2026. Dermed er 1 mia. kr. af kommunernes bloktilskud betinget af, at kommunernes budgetterede anlægsudgifter holder sig inden for den aftalte anlægsramme under hensyntagen til det samlede budgetterede niveau for service- og anlægsudgifter. Samtidig er 3 mia. kr. af kommunernes bloktilskud betinget af kommunernes aftaleoverholdelse i budgetterne for serviceudgifterne i 2026.

Regeringen og KL er enige om, at kommunerne under ét væsentligt skal reducere deres langfristede gæld. KL vil sammen med kommunerne udarbejde en samlet plan for gældsafvikling for den del af kommunerne, der har mulighed for det. Planen drøftes med regeringen primo 2026.

Kommunernes restgarantier er steget markant gennem en årrække. Regeringen og KL er derfor enige om at afdække kommunernes garantistillelse og drøfte emnet frem mod økonomiforhandlingerne for 2027.

Regeringen og KL er enige om, at særtilskudspuljen til særligt vanskeligt stillede kommuner forhøjes, så den samlet udgør 800 mio. kr. i 2026. Puljen udmøntes med henblik på at imødegå udfordringer i de mest vanskeligt stillede kommuner. Fordelingen af særtilskuddet sker på baggrund af en samlet vurdering af kommunens økonomiske situation og under hensyntagen til kommuners tilskyndelse til at fremme udviklingen. Fordelingen sker efter samme overordnede kriterier som i 2025. Der afsættes desuden en lånepulje på i alt 200 mio. kr. målrettet særligt vanskeligt stillede kommuners anlægsinvesteringer på bl.a. det borger nære og grønne område.

Af hensyn til kommunernes budgetlægningsproces er der enighed om at sigte på, at udmeldingen af særtilskud kan ske tidligst muligt i august. Ansøgningsfristen vil være d. 5. august 2025. For at sikre en hurtig sagsbehandling er parterne enige om, at ansøgningen alene foregår skriftligt. Det svarer således til processen forud for budgetlægningen for 2020.

Regeringen og KL er enige om at afsætte 1,8 mia. kr. i 2026 til et midlertidigt ekstra finansieringstilskud til kommunerne. Den ekstra finansiering skal ses i lyset af, at kommunerne skal implementere flere reformer og bidrage til at imødegå bevægelser i kommuners indtægter. Det ekstra finansieringstilskud vil blive fordelt efter samme principper som det eksisterende finansieringstilskud på årligt 3,5 mia. kr. dog med mindre vægt på indbyggertal (25 pct.) og mere vægt på kommuner med et højt strukturelt underskud (37,5 pct.) eller lavt beskatningsgrundlag (37,5 pct.).

Det er vigtigt for tilliden i aftalesystemet, at kommunerne overholder rammerne for kommunernes skattefastsættelse. Parterne er enige om, at kommunerne i de kommende år skal understøtte, at skatten samlet set overholder de aftalte rammer. Regeringen og KL er enige om, at målet for kommunernes skattefastsættelse er en samlet uændret kommunal skat for 2026.

Regeringen og KL er enige om, at hensigten med fastsættelsen af bloktilskuddet er, at kommunerne under ét er sikret fuld finansiering til at afholde de aftalte udgiftsniveauer for henholdsvis service og anlæg. Regeringen og KL er i forlængelse heraf enige om de forudsætninger, der ligger til grund for fastsættelsen af det statslige bloktilskud til kommunerne i 2026. Forudsætningerne baserer sig bl.a. på realiserede indtægts- og udgiftsniveauer, budgetterede indtægts- og udgiftsniveauer samt prognoser mv. Regeringen noterer sig desuden, at KL i forlængelse af økonomiaftalen vil være i dialog med kommunerne om reformer, reguleringer og andre forhold, der påvirker kommunernes økonomi.

Den enkelte kommunes indtægter afhænger endvidere bl.a. af skattegrundlag og beløbene i tilskuds- og udligningssystemet, som udmeldes pr. 1. juli.

Tabel 1
Balance for kommunerne i 2026

Mia. kr., 2026-pl	Aftale
Serviceudgifter, netto	336,8
Aktivitetsbaseret medfinansiering	26,7
Overførsler	114,7
Bruttoanlæg (ekskl. ældreboliger)	22,3
Øvrige udgifter	1,2
Udgifter i alt	501,8
Skatteindtægter	-396,4
Bloktilskud mv.	-103,9
<i>Heraf betinget bloktilskud</i>	-4,0
Øvrige indtægter	-7,1
Indtægter i alt	-507,4

Der er enighed mellem parterne om, at der afsættes en samlet ramme på 900 mio. kr. for 2025 til modtagelsen af fordrevne fra Ukraine. Midlerne udmøntes over bloktilskuddet.

Regeringen vil igangsætte et bredt og grundigt analysearbejde i Finansieringsudvalget under Indenrigs- og Sundhedsministeriet med henblik på ændringer i det kommunale tilskuds- og udligningssystem. KL har formuleret ni principper, som parterne er enige om er vigtige for det kommende arbejde med et nyt udligningssystem. Regeringen vil blandt andet med udgangspunkt i disse principper snarest udarbejde et kommissorium for det kommende arbejde i Finansieringsudvalget. Parterne er enige om at etablere et tæt samarbejde i regi af Finansieringsudvalget.

Parterne kan dertil konstatere, at kommunernes indtægter fra selskabsskat vil stige frem mod 2027, og at merindtægterne forventeligt vil være skævt fordelte imellem kommunerne. Parterne er på den baggrund enige om, at der er behov for i fællesskab at se på betydningen af de stigende indtægter fra selskabsskat kommunerne imellem. Regeringen og KL er enige om, at arbejdet gennemføres med henblik på at finde mulige løsningsmodeller primo 2026, som skal have virkning fra 2027. Det skal ske inden for den eksisterende samlede kommunale finansiering.

Regeringen og KL indgik i starten af 2025 en aftale om ændringer af selvbudgetteringsordningen, som indebærer, at kommunerne fortsat har mulighed for at budgettere med egne skøn samtidig med, at der understøttes bedre budgetsikkerhed for kommunerne, herunder de kommuner der vælger ordningen med statsgaranti. Regeringen har fremsat lovforslag med henblik på, at ændringerne gælder fra og med budgetlægningen for 2026. Samtidig er parterne enige om, at de kommuner, der i 2024 og 2025 har valgt statsgaranti, ikke skal stilles værre, end hvis de havde valgt selvbudgettering efter den

nuværende ordning. Den nærmere håndtering fastlægges i forbindelse med, at efterreguleringen for selvbudgetteringen i de to år kendes.

Boks 1

Øvrige økonomiske forudsætninger

Overførselsudgifter

Det er forudsat i aftalen, at kommunernes overførselsudgifter, herunder udgifter til forsørgelse og aktivering af forsikrede ledige mv., vil udgøre 114,7 mia. kr. i 2026.

Pris- og lønudvikling

Der anvendes et skøn for pris- og lønudviklingen (PL) for kommunerne fra 2025-2026 for de samlede udgifter inkl. overførsler på 3,4 pct. PL-skønnet for serviceudgifter (ekskl. overførsler) er 3,1 pct. fra 2025-2026, og PL-skønnet for anlægsudgifter er 2,2 pct. fra 2025-2026.

Ultimoforhandling i forbindelse med OK24

I OK24-forliget mellem KL og Forhandlingsfællesskabet er det aftalt, at parterne optager forhandlinger i september 2025 med henblik på at håndtere en eventuel ubalance mellem den kommunale og den private lønudvikling. Forhandlingen baseres på et skøn for udmøntningen fra reguleringsordningen pr. 1. oktober 2026, og den eventuelle udmøntning sker den 1. november 2025. Regeringen og KL er enige om, at der vil blive taget højde for denne i forbindelse med økonomiforhandlingerne for 2027.

Midtvejsregulering

Regeringen og KL er endvidere enige om, at der foretages en midtvejsregulering vedrørende 2025 på -4,0 mia. kr. som følge af ændrede skøn for overførsler samt pris- og lønudvikling.

Bidrag til regionerne

Udgangspunktet for kommunernes grundbidrag på udviklingsområdet for 2025 var 126 kr. pr. indbygger. For 2026 vil pris- og lønreguleringen indebære, at udgangspunktet for bidragsfastsættelsen vil være et grundbidrag på 129 kr. pr. indbygger på udviklingsområdet. Reguleringen er fastsat på basis af et skøn for den regionale pris- og lønudvikling fra 2025-2026 på 2,0 pct. inkl. medicin.

Kommunal medfinansiering (KMF)

Regeringen og KL er enige om, at den løbende afregning af KMF fastfryses i 2026 svarende til afregningsniveauet i 2025 samt, at der i forbindelse med efterreguleringen af KMF inddrages et hensyn til, at kommuner med en høj budgettering af medfinansieringen ikke taber uforholdsmæssigt på ordningen.

Med sundhedsreformen nedlægges den kommunale medfinansieringsordning fra og med 2027.

Skattefastsættelse

Regeringen og KL er enige om at understøtte skattenedsættelser i kommunerne mhp. at give plads til, at andre kommuner kan øge skatten tilsvarende, inden for en samlet uændret kommunal skat. På den baggrund etableres en ramme til nedsættelser af indkomstkatten med tilskud i 2026 på op til 200 mio. kr. Tilskudsprocenten kan højst udgøre 75 pct. af provenutabet i 2026, 50 pct. i 2027 og 2028 og 25 pct. i 2029.

Med henblik på at understøtte en samlet uændret skat skal kommunerne inden budgetlægningen ansøge Indenrigs- og Sundhedsministeriet om adgang til at få andel i tilskuddet til skattenedsættelse. På den baggrund fastsættes rammerne til nedsættelser med henblik på at understøtte en samlet uændret skat. Tilskud fordeles endeligt på baggrund af kommunernes faktiske skattefastsættelse.

Mere stabile rammer for ejendomsskatter

Indfasningen af de nye ejendomsvurderinger indebærer, at skøn for kommunernes provenu fra grundskyld i vidt omfang er baseret på prognoser. Det har givet anledning til usikkerhed om kommunernes grundskyldsprovenu. Regeringen og KL er på den baggrund enige om en række tiltag, der har til formål at give kommunerne en bedre budgetsikkerhed for grundskyldsprovenuet i 2024-2028. Tiltagene supplerer bl.a. den neutraliseringsordning, som Folketinget har vedtaget, og indebærer, at de nye boligskatteregler ikke har gennemslag i udligningssystemet i perioden 2024-2028.

Garanterede grundlag

I 2024 og 2025 modtager kommunerne det grundskyldsprovenu, som kommunen har budgetteret med for budgetåret. Provenuet reguleres endeligt, når de endelige grundlag for 2024 hhv. 2025 er udsendt. Ved efterreguleringen vedrørende 2024 og 2025 garanteres den enkelte kommune et grundskyldsprovenu, der som minimum svarer til det seneste statslige skøn for grundlagene forud for budgetlægningen. For 2024 er det skønnet fra august 2023, og for 2025 er det skønnet, som lå til grund for økonomiaftalen i maj 2024. Hvis det endelige grundlag i den enkelte kommune overstiger det relevante skøn for året, reguleres kommunen på baggrund af det endelige grundlag.

For tilskudsårene 2026-2028 garanteres kommunerne et obligatorisk grundlag for grundskyld, der svarer til statens skøn forud for de årlige økonomiforhandlinger. For alle kommuner vil det udbetalte grundskyldsprovenu i budgetåret dermed være endeligt.

Vedr. lofter over grundskyldspromillen

Med ejendomsskatteloven er der fastsat lofter over grundskyldspromillerne. Lofterne er fastsat på baggrund af en prognose for de nye ejendomsvurderinger. Opdaterede prognoser har vist, at lofterne indebærer, at grundskyldsprovenuet utilsigtet reduceres i en række kommuner. Regeringen har derfor udmøntet et tilskud på 0,7 mia. kr. i 2025, der kompenserer for en del af mindreprovenuet i disse kommuner.

Regeringen og KL er enige om, at ordningen forlænges i perioden 2026-2028. Tilskuddet udgør 0,8 mia. kr. i 2026. Ordningen for 2027-2028 vil blive opdateret med seneste grundlag, som er kendt ved økonomiforhandlingerne forud for budgetåret. Ordningen indebærer ekstraordinært ekstra statslig finansiering frem til og med 2028.

3. Flerårigt samarbejdsprogram

Med økonomiaftalen for 2024 aftalte regeringen og KL at etablere et flerårigt samarbejdsprogram og politisk partnerskab, der har til formål at understøtte kommunernes arbejde med at udvikle velfærden inden for de økonomiske rammer og nedbringe udgifterne til administration samt styrke det lokalpolitiske råderum.

Med afsæt i samarbejdsprogrammet er der aftalt en lang række initiativer, som understøtter kommunerne i deres arbejde med at realisere de aftalte administrationsbesparelser, herunder mere end 100 regel- og forenklingstiltag. Parterne er enige om, at de allerede aftalte regel- og forenklingstiltag alene giver kommunerne mulighed for at frigøre ca. 0,5 mia. kr. årligt fuldt indfaset. Regeringen og KL er med økonomiaftalen for 2026 derudover enige om 37 statslige regel- og forenklingstiltag, *jf. bilag 2*. Fra d. 1. januar 2026 forventes mere end 100 af de samlede regel- og forenklingstiltag at være trådt i kraft, ligesom en række af tiltagene allerede er gennemført, fremsat i Folketinget eller forventes ikrafttrådt regelforenklinger i løbet af 2025.

Der er ligeledes lokalt i kommunerne iværksat mere end 500 initiativer med fokus på afbureaukratisering og nedbringelse af udgifterne til administration, herunder bl.a. ved forenkling og afskaffelse af lokale regler, registrerings- og dokumentationskrav og mål, forenkling af arbejdsgange samt øget frihed til institutionerne og mindre detailstyring.

Regeringen og KL er med økonomiaftalen for 2026 enige om at videreføre arbejdet med det flerårige samarbejdsprogram, herunder drøftelserne i det politiske partnerskab. Parterne er enige om at bygge videre på det allerede igangværende arbejde, samt at der i de kommende år vil være fokus på at implementere de aftalte tiltag med henblik på at understøtte kommunernes arbejde med at nedbringe administrationsudgifterne.

4. Det specialiserede socialområde

Regeringen og KL indgik i forbindelse med *Aftale om kommunernes økonomi for 2025* en delaftale om det specialiserede socialområde, ligesom regeringen og en række partier i foråret 2024 indgik *Rammeaftale om en langsigtet og bæredygtig udvikling af handicapområdet*. I aftalerne indgår en række initiativer, som skal bidrage til en faglig og økonomisk bæredygtig udvikling af området. Med det afsæt er udformningen af konkrete modeller i gang, og parterne er enige om løbende at drøfte arbejdet med at omsætte de politiske aftaler til konkrete løsninger.

I forlængelse heraf har regeringen og en række partier indgået hhv. *Aftale om udmøntning af tre initiativer i rammeaftale af 2. maj 2024 om en langsigtet og bæredygtig udvikling af handicapområdet* samt *Aftale om en ny model for kompensationsydelse (tidligere merudgiftsydelsen)*, som implementerer en række centrale initiativer fra rammeaftalen og tidligere års økonomiaftaler. Regeringen og KL er enige om, at aftalerne, som et væsentligt første skridt, bidrager til at dæmpe udgiftsvæksten og skabe en mere bæredygtig udvikling på området, herunder ved at øge de lokale prioriteringsmuligheder og lette det administrative ressourceforbrug. Bl.a. iværksættes konkrete initiativer for socialtilsynet, som kan opfylde og understøtte formålet om lettelse af tilsynstrykket og et mere effektivt og risikobaseret tilsyn og dermed sikre, at socialtilsynene bruger deres ressourcer mest konstruktivt, og at der frigives ressourcer både i socialtilsynene og i tilbuddene.

Regeringen og KL er hertil enige om, at øget styring med prisfastsættelsen på botilbudsområdet er afgørende for at kunne understøtte en hensigtsmæssig udvikling og et velfungerende marked på området. KL noterer sig, at regeringen vil søge Folketingets opbakning til et nyt takstsystem i 2025 og efterfølgende fremsætte de nødvendige lovforslag.

Regeringen og KL er desuden enige om en række tiltag, som skal medvirke til at styrke den tværkommunale kapacitetsstyring på botilbudsområdet målrettet borgere med særligt komplekse behov. Kapacitetsudviklingen skal i højere grad tage et tværkommunalt udgangspunkt. Parterne er derfor enige om, at kommunerne i regi af KKR skal samarbejde om både overvågning af kapacitetsbehovet og koordinering af kapacitetsudviklingen, herunder særligt i relation til botilbud målrettet borgere med særligt komplekse behov. Parterne er desuden enige om, at den botilbudspulje, som blev etableret med økonomiaftalen for 2024, har bidraget positivt til den tværkommunale kapacitetsudvikling på botilbudsområdet generelt. Puljen udløber i 2026, og parterne er enige om at drøfte en videreførelse i forbindelse med forhandlingerne om økonomiaftalen for 2027. Som en del af drøftelsen skal der tages stilling til, om puljen skal målrettes borgere med særligt komplekse behov.

Parterne er desuden enige om at fortsætte arbejdet med at finde yderligere løsninger, der skal understøtte en bæredygtig udvikling af botilbudsområdet for borgere med særligt komplekse behov.

Regeringen har fremlagt et udspil til en værdighedsreform, hvor fokus er, at de mest udsatte borgere skal fritages fra en række krav og sanktioner, og at hjælpen til de allermest udsatte borgere i højere grad samles, så hjælpen bliver mere tilgængelig og helhedsorienteret. I udspillet har regeringen afsat 100 mio. kr. til en ansøgningspulje til etableringen af Gadens Huse i de større byer og 100 mio. kr. til en ansøgningspulje til mobile udsatte-enheder uden for de større byer, der skal samle relevante tilbud på tværs af kommune, region og civilsamfund. Regeringen har desuden lagt op til, at der iværksættes en treårig national forsøgsordning ("Borger i Danmark"), som skal sikre, at det ikke er lovgivningen, herunder handlekommunereglerne, der står i vejen for, at de mest udsatte hurtigere kan få den hjælp og støtte, de har behov for – uanset hvor i landet de kommer fra.

Regeringen og KL er enige om at drøfte de præcise rammer og de omfattede indsatser i "Borger i Danmark". Regeringen og KL er desuden enige om løbende at drøfte erfaringerne med den nationale forsøgsordning, herunder ift. økonomien kommunerne imellem.

5. Sundhed

Implementering af sundhedsreformen: Nærhed og bedre fordeling af ressourcer

Aftale om Sundhedsreform 2024 lægger fundamentet for, at det danske sundhedsvæsen også i fremtiden skal være blandt de bedste. Reformen indebærer den største og vigtigste ændring af sundhedsvæsenet siden aftalen om kommunalreformen i 2004. Flere opgaver og mere behandling skal foregå tættere på borgerne og uden for sygehusene. Det almen medicinske tilbud skal udbygges og i højere grad tage ansvar for patientens samlede forløb. Sygehusene skal have en mere udadvendt rolle og støtte resten af sundhedsvæsenet, og ressourcerne skal fordeles bedre på tværs af landet, så borgerne har bedre adgang til sundhedsvæsenet tæt på, hvor de bor.

Regioner og kommuner spiller en afgørende rolle i udviklingen af det danske sundhedsvæsen. Der påhviler alle en stor og vigtig opgave med implementering af reformen, og arbejdet med omstillingen af sundhedsvæsenet vil strække sig over en årrække. Reformens implementering hviler på et grundlæggende politisk ejerskab til de nødvendige forandringer og på det stærke samarbejde, der kendetegner det danske folkestyre i både kommuner, regioner og stat.

Med reformen skabes en ændret opgavefordeling og grundlaget for et godt samarbejde mellem kommuner, regioner og stat om udviklingen af et stærkere sundhedsvæsen. Vigtigheden af godt samarbejde gælder særligt i de nye sundhedsråd, der får en hovedrolle i omstillingen af sundhedsvæsenet og udviklingen af det sundhedsvæsen, der er tættest på borgerne. Gennem sundhedsrådene sker en markant investering i sundhedsvæsenet i både kommuner og regioner.

Regeringen, Danske Regioner og KL er enige om vigtigheden af et vedholdende og fælles fokus på implementeringen af reformen og et tæt samarbejde herom. Der er samtidig enighed om at samarbejde om at følge reformens mål og intentioner tæt og løbende gøre status herfor i fællesskab.

Et centralt tema i sundhedsreformen er en lægereform. Regeringen og Danske Regioner er enige om, at det almenmedicinske tilbud skal styrkes markant, og kapaciteten og kompetencerne skal udbygges

i takt med, at det almenmedicinske tilbud skal varetage flere opgaver. Målet er mindst 5.000 læger i det almenmedicinske tilbud i 2035.

Aftale om implementering af sundhedsreformen 2025

Regeringen, KL og Danske Regioner indgik d. 25. maj 2025 en fælles samlet aftale om implementering af sundhedsreformen samt udmøntningen af en række konkrete initiativer.

Med implementeringsaftalen er parterne bl.a. enige om, at det er afgørende for reformens implementering og succes, at de kommende regionsråd sikrer, at sundhedsrådene får et godt afsæt for deres arbejde og samarbejdet med kommunerne om udviklingen af sundhedsvæsenet tæt på borgerne. Der er i forlængelse heraf enighed om, at regionerne skal sikre et godt og inddragende samarbejde med kommunerne og de kommunale forvaltninger.

Parterne noterer sig, at der med reformen er afsat knap 0,6 mia. kr. i 2027 stigende til 2,0 mia. kr. (2025-pl) i 2030 til et betydeligt løft af det kommunale sundhedsområde via sundhedsrådene. Det skal understøtte en udbygning af de kommunale sundhedstilbud som led i omstillingen til et mere nært og sammenhængende sundhedsvæsen.

Parterne noterer sig endvidere, at der med reformaftalen er afsat 3,5 mia. kr. (2025-pl) i 2027 til 2031 (anlægsmidler) til nybyggeri, ombygning og/eller renovering af de fysiske rammer for lokale sundhedsindsatser samt nødvendige investeringer i IT, teknologi og udstyr. Midlerne udmøntes af sundhedsrådene, og der kan både være tale om nærhospitaler/sundhedshuse, som samler flere funktioner på en eller flere adresser. Det kan være både regionale og kommunale tilbud. Den konkrete sammensætning af tilbud aftales i sundhedsrådene.

Med sundhedsreformen flyttes myndigheds- og finansieringsansvaret for følgende opgaver fra kommunerne til regionerne pr. 1. januar 2027:

- Akutsygeplejen, der i dag er en del af den kommunale sygepleje.
- Tilbud om midlertidige ophold til den gruppe borgere med behov for en sundhedsfaglig indsats, som ikke kræver sygehusindlæggelse men ikke hensigtsmæssigt kan varetages i eget hjem, og som i dag varetages på kommunale midlertidige pladser i medfør af serviceloven og sundhedsloven (regionale sundheds- og omsorgspladser).
- Dele af genoptræning i form af rehabilitering på specialiseret niveau, som fremover udvides til også at omfatte de mest specialiserede dele af genoptræning på avanceret niveau samt finansieringsansvaret for genoptræning på specialiseret niveau.
- Patientrettet forebyggelse.

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om vigtigheden af et stærkt samarbejde for opgaveflytningen af sundhedsopgaverne, og at lokal dialog og samarbejde skal skabe et fælles vidensgrundlag om indholdet og omfanget af de nære sundhedstilbud. Parterne er enige om at arbejde sammen om at sikre den mest gnidningsfri opgaveoverdragelse af hensyn til medarbejdere og borgere. Kommuner og regioner er derfor også allerede i lokal dialog om opgaverne.

Parterne noterer sig, at der med reformaftalen etableres en midlertidig likviditetsneutral overgangsordning med henblik på at håndtere de byrdefordelmæssige konsekvenser for kommuner samlet

set som følge af flytning af opgaver fra kommunerne og bortfald af den kommunale medfinansieringsordning. I den videre proces med at fastlægge datagrundlaget for den kommunale overgangsordning sker dette i samarbejde med KL.

Med reformaftalen er der aftalt en overgangsordning, der neutraliserer tab og gevinster over 0,05 pct. af kommunens beskatningsgrundlag. Tilskuddet til kommuner med tab finansieres af bidrag fra kommuner med gevinst, og en evt. forskel fordeles efter indbyggertal.

Tilskud og bidrag fra denne overgangsordning beregnes én gang for alle. Indenrigs- og Sundhedsministeriet udmelder de opgjorte tilskud og bidrag i ordningen som led i tilskudsudmeldingen for 2027. Overgangsordningen vil gælde frem til, der tages stilling til samlede ændringer i tilskuds- og udligningssystemet på baggrund af et bredere arbejde i Finansieringsudvalget.

Befordringsanalyse

KL noterer sig, at der med aftalen om sundhedsreformen 2024 og som følge af samarbejdsprogrammet på det regionale område skal gennemføres et eftersyn af reglerne om befordring og befordringsgodtgørelse i sundhedsloven med fokus på at gøre reglerne mere gennemskuelige og mindre bureaukratiske og dermed mindske administrationen. Eftersynet og forslag til ændringer af regelsættet skal ligge inden for den eksisterende økonomiske ramme på området. Eftersynet skal også rumme befordring til og fra de kommende regionale sundheds- og omsorgspladser. Parterne er enige om at samarbejde om eftersynet.

Opfølgning på 10-årsplan for psykiatrien

Regeringen og aftalepartierne har i maj 2025 indgået *Aftale om en samlet 10-årsplan for psykiatrien*, der sikrer et massivt og varigt løft til psykiatrien på 4,6 mia. kr. i 2030 sammenlignet med 2019. Aftalen går hånd i hånd med sundhedsreformen og skaber dermed fundamentet for en mere robust psykiatri inden for rammerne af fremtidens sundhedsvæsen.

Aftalen skal sikre en stærkere forebyggende indsats, så flere hjælpes tidligere, og færre får behov for en henvisning til mere specialiseret hjælp. Det skal bl.a. ske gennem en udvikling og udvidelse af de lettilgængelige behandlingstilbud i kommunerne samt ved at sikre, at 18-24-årige med angst og depression får ret til hurtig behandling inden for 30 dage. Børn og unge skal desuden tilbydes et sammenhængende forløb, hvor de får hjælp og behandling allerede, mens udredningen er i gang gennem en samlet udrednings- og behandlingsret på 60 dage.

De udgående teams i regionerne skal styrkes, så mennesker med svære og komplekse psykiske lidelser kan få understøttet deres behandling uden for sygehusene og dermed forebygge akutte genindlæggelser.

Socialt udsatte patienter, der udskrives fra sygehuspsykiatrien, skal hjælpes videre gennem nye afklaringspladser i kommunerne, hvor der tilbydes socialfaglige indsatser, mens kommunen afklarer, hvilken hjælp og støtte den enkelte har brug for. Endvidere skal de sociale akuttilbud udbredes, så mennesker, der oplever en akut psykisk krise, men ikke har brug for at blive indlagt, får støtte, omsorg og rådgivning.

Regeringen og KL er enige om, at aftalen gør det muligt at gennemføre en langsigtet opbygning af en stærkere psykiatri, der er med til at sikre, at mennesker med psykiske lidelser kan få tidligere og hurtigere hjælp og bedre behandling i og uden for sygehusene. Parterne er også enige om, at løftet af

psykiatrien skal ses sammen med en bedre anvendelse af den samlede kapacitet.

Parterne er desuden enige om at understøtte implementeringen af initiativerne i den samlede 10-årsplan for psykiatrien – både gennem fortsat opfølgning på de tidligere politiske aftaler og via de kommende udmøntningsaftaler for 2025 og frem.

Kræftplan V

Regeringen og KL er enige om at styrke og videreudvikle kræftområdet til gavn for patienterne på baggrund af regeringens Kræftplan V, der blev lanceret i maj 2025.

Parterne noterer sig, at regeringen har afsat 600 mio. kr. årligt fra 2025, hvoraf en andel af midlerne skal udmøntes til kræftindsatser i kommunerne. Parterne er enige om, at der før sommeren 2025 indgås en udmøntningsaftale om kræftplan V-indsatser i 2025, og at der i andet halvår 2025 indgås udmøntningsaftale om indsatser fra 2026 og frem.

Opfølgning på kulegravning af alkoholbehandling

På baggrund af Sundhedsstyrelsens kulegravning af alkoholbehandlingen, som følger op på aftalen om finansloven for 2023, er regeringen og KL enige om at iværksætte et fælles arbejde med henblik på at undersøge, hvordan kommunerne kan sikres bedre styringsmæssige muligheder, herunder en bedre styring af kapaciteten mht. den ambulante alkoholbehandling og for at opnå en højere behandlingskvalitet inden for de eksisterende økonomiske rammer. Parterne er enige om at arbejde med løsningsmuligheder med udgangspunkt i det udfordringsbillede, som tegnes i kulegravningen. Formålet er bl.a. at opnå en større gennemsigthed og mere ensartethed i kvaliteten af den offentligt finansierede alkoholbehandling – uanset om behandlingen finder sted i et offentligt, privat eller selvejende behandlingstilbud. Regeringen vil i forlængelse af det fælles arbejde drøfte konklusionerne med Folketingets partier.

6. Cybersikkerhed

Kommunerne står over for en stadig mere kompleks cybertrussel. Erfaringer fra nabolande viser, at det kan have konkrete og alvorlige konsekvenser, hvis en kommune rammes af et cyberangreb. Samtidig oplever flere kommuner udfordringer med at rekruttere de rette it-specialistkompetencer.

Erfaringer fra både staten og kommunerne viser, at en samling af den basale it-drift (servere, netværk mv.) kan øge cybersikkerheden gennem professionalisering, øget specialisering og større faglige miljøer. Erfaringerne viser også, at samling af den basale it-drift kan afhjælpe rekrutteringsudfordringer samt bidrage til økonomiske skalafordele.

Der er på den baggrund enighed om, at kommunerne senest d. 1. januar 2027 vil etablere sig i nye, tværkommunale samarbejder i form af 4-5 kommunale it-serviceorganisationer med geografisk udgangspunkt i de fire regioner. De nye it-serviceorganisationer oprettes som kommunale enheder og vil inden udgangen af 2027 overtage kommunernes drift af server- og netværksinfrastruktur. Parterne har en fælles ambition om, at enhederne herefter også gradvist overtager driften af brugerstyring og monitorering, pc'er og øvrigt slutbrugerudstyr samt servicedesk og support frem mod 2030 og vil løbende drøfte fremdriften i arbejdet. Såfremt kommunerne ikke inden den 1. januar 2027 har etableret sig i nye it-serviceorganisationer, vil regeringen søge Folketingets tilslutning til at fastsætte nærmere kriterier for en afgrænsning af de nye enheder.

Regeringen og KL er enige om, at der er tale om en væsentlig ændring af organiseringen, som kræver et stærkt fokus på implementering for at lykkes. Parterne er enige om at løfte kommunernes anlægsinvesteringer ekstraordinært med 45 mio. kr. i 2026 og 50 mio. kr. årligt i 2027-2029 til implementering af de nye it-serviceorganisationer. I tilknytning til det ekstraordinære løft etableres der en lånepulje på 90 mio. kr. i 2026 og 100 mio. kr. i 2027-2029 til implementering af it-serviceorganisationerne, hvilket dækker de samlede estimerede implementeringsomkostninger.

Parterne er enige om, at samlingen af kommunernes drift af basis-it kan tilvejebringe et potentiale på 210-265 mio. kr. årligt, som fastholdes i kommunerne. Potentialet er behæftet med væsentlig usikkerhed. Staten medfinansierer således investeringerne forbundet med implementeringen, mens kommunerne beholder gevinsten.

Der nedsættes medio 2025 en arbejdsgruppe, som vil få til opgave at understøtte arbejdet med etableringen af enhederne. Regeringen og KL er enige i som led i den samlede aftale at målrette 10 mio. kr. i 2026 til at understøtte arbejdet.

Den kommunale implementering af NIS 2-loven, der skal sikre et højt fælles cybersikkerhedsniveau, forudsætter en væsentlig indsats i fællesskab, såvel som i de enkelte kommuner i forbindelse med implementeringen. Parterne er enige om, at der afsættes 150 mio. kr. årligt i 2025 og frem til efterlevelse af kravene i NIS 2-loven.

7. Øvrige

Udmøntning af beskæftigelsesreformen

Regeringen og KL blev d. 21. maj 2025 enige om en aftale om udmøntning og implementering af reformen af beskæftigelsesindsatsen. Denne aftale følger op på *Aftale om reform af beskæftigelsesindsatsen*, som blev indgået i april mellem regeringen, Liberal Alliance, Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Radikale Venstre. Aftalen mellem regeringen og KL indeholder en række tiltag, som skal understøtte, at reformen forankres i kommunerne på en hensigtsmæssig måde. Samtidig skal aftalen sikre, at en række af de politisk aftalte udgiftsreduktioner kan ske for kommunerne under ét og på baggrund af lokale prioriteringer og viden om, hvad der virker frem for gennem lovgivningsmæssige greb.

Ældreplejen

I april 2024 indgik regeringen sammen med et flertal i Folketinget en aftale om en ny ældrereform. Reformen udgør den største forandring af ældreplejen i årtier og forandrer grundlæggende den måde, ældreplejen reguleres og tilrettelægges på. Fra den 1. januar 2025 har kommunerne mulighed for at etablere lokalplejehjem, og fra d. 1. juli 2025 træder den nye ældrelov i kraft, og det nye ældretilsyn idriftsættes. Regeringen og KL er enige om, at kvalitetsløftet, der blev givet med ældrereformen, fortsat målrettes ældreområdet.

Regeringen og KL er enige om, at det er vigtigt, at implementeringen af ældrereformen i kommunerne kommer godt fra start. Kommunerne er afgørende for, at de politiske intentioner omsættes til forandring lokalt. Kommunerne har således en vigtig opgave i at udbrede helhedspleje og understøtte praksisnær kompetenceudvikling af ledere og medarbejdere i ældreplejen. Regeringen og KL arbejder også sammen om at udbrede viden om lokalplejehjem, vidensdele om arbejdet med at omsætte

ældrereformen undervejs, reducere unødigt dokumentation i ældreplejen samt udbrede velfærdsteknologi med udgangspunkt i bl.a. anbefalingerne fra de nedsatte partnerskaber. Regeringen og KL er enige om, at reformen er omfangsrig, og at en fuld implementering derfor tager tid, herunder skal et privat marked også have tid til at konsolidere sig. Regeringen og KL er enige om løbende at følge arbejdet med implementeringen af ældrereformen.

Regeringen og KL er enige om, at arbejdskraftsudfordringen i ældreplejen kræver et fokus på rekruttering, fastholdelse, mindre sygefravær og flere på fuldtid. Derudover er der også en fælles opmærksomhed på at styrke samarbejdet med frivillige og pårørende.

Efterspørgsel på sundheds- og plejepersonale fra tredjelande

Rekruttering af sundheds- og plejepersonale fra tredjelande er en vigtig del af at sikre tilstrækkeligt med personale i sundheds- og plejesektoren. Særligt i ældreplejen forventes der i de kommende år at være en stigende efterspørgsel efter arbejdskraft. Regeringen og KL er enige om, at der i fællesskab skal udvikles og implementeres et velfungerende modtagerapparat for det sundheds- og plejepersonale, der modtages via partnerskaber, som regeringen søger at indgå med Indien og Filippinerne.

Det er vigtigt at fremme en efterspørgselsdrevet tilgang til rekruttering af udenlandsk arbejdskraft fra tredjelande, så tilførslen af udenlandsk arbejdskraft kan tilpasses ud fra den vurderede efterspørgsel i sundheds- og plejesektoren. Regeringen og KL er derfor enige om at arbejde for at finde en konkret model for indrapportering af efterspørgsel efter sundheds- og plejepersoner fra tredjelande i kommuner og regioner.

Regeringen og KL er ydermere enige om, at der skal igangsættes tiltag, som kan hjælpe herværende udenlandske sygeplejersker fra tredjelande med at finde en vej ind i sygehusvæsenet og sundheds- og plejesektoren. Der afsættes op til 10 mio. kr. i 2025 til understøttende tiltag i udvalgte kommuner. Parterne er enige om at fortsætte dialogen med henblik på at sikre fremdriften i implementeringen.

Udsving i integrationsudfordringer

Nogle kommuner har i det seneste år oplevet betydelige udsving i integrationsudfordringer med konsekvenser for de lokale velfærdsinstitutioner mv. KL noterer sig, at regeringen vil drøfte udfordringen med Folketingets partier og afsætte en pulje til håndtering heraf på FFL26.

Digitalisering

Det fællesoffentlige arbejde om digitalisering har medvirket til at styrke den digitale udvikling i den offentlige sektor. Regeringen, KL og Danske Regioner er derfor enige om at fortsætte et tæt og forpligtende samarbejde om offentlig digitalisering gennem en ny fællesoffentlig digitaliseringsstrategi, som skal sætte retning for den offentlige digitalisering 2026-2029, *jf. bilag 1*.

Samarbejde om at styrke folkeskolens almentilbud

Realiseringen af *Aftalen om folkeskolens kvalitetsprogram* er en stor opgave, som kræver tid og lokal forankring. Det omfatter bl.a. indførelsen af juniormesterlære og mere praktisk undervisning. Det er derfor afgørende, at det tætte samarbejde om folkeskolen fastholdes nationalt og lokalt. Regeringen og KL er enige om at fortsætte samarbejdet om at styrke folkeskolens almentilbud. Mange kommuner er i gang, men der er behov for et vedvarende fokus. Regeringen og KL er enige om at tage udgangspunkt i KL's topmødeerklæring samt de kommende anbefalinger fra Børne- og Undervisningsministeriets Vidensenhed for børn og unge med særlige behov (VIBUS). Regeringen og KL vil årligt følge op

på kommunernes udgifter til almenområdet og segregeret specialundervisning med det datagrundlag, der er etableret med ØA25, og er enige om at afsøge modeller for en udvidelse af datagrundlaget. Regeringen vil samtidigt følge op på den lovforberedende ekspertgruppes anbefalinger til justering af de lovgivningsmæssige rammer på inklusions- og specialundervisningsområdet med KL og de øvrige parter i Sammen om Skolen samt folkeskoleforligskredsen.

Kvalitet i dagtilbud

I maj 2025 blev resultaterne af en ny national kvalitetsundersøgelse på dagtilbudsområdet offentliggjort. Undersøgelsen viser, at kvaliteten i de pædagogiske læringsmiljøer for de 3-5-årige i daginstitutionerne flere steder ikke er god nok.

Det er kommunernes ansvar, at rammer og indsatser medvirker til, at dagtilbuddene kan leve op til lovgivningens krav til det pædagogiske indhold til dagtilbuddene. Regeringen og KL er enige om, at de to kvalitetsundersøgelser fra hhv. 2023 og i år giver anledning til, at kommunerne har et fornyet fokus på egen tilsynspraksis og arbejdet med kvalitetsudvikling.

Der er de seneste år fra centralt hold prioriteret betydelige midler til dagtilbudsområdet, herunder særligt med lovkravet om minimumsnormeringer. Regeringen og KL er enige om, at faglighed og uddannelse har betydning for kvaliteten i dagtilbuddene. Det er ikke alene tilstrækkeligt at have fokus på antallet af medarbejdere på området. Med regeringens udmøntning af opkvalificeringspuljen er der skabt sikkerhed for finansiering af en ekstraordinær indsats frem til 2030. Det giver gode rammer for, at kommuner og dagtilbud kan arbejde strategisk med opkvalificering af det pædagogiske personale og igangsætte initiativer, der giver et uddannelses- og kompetenceløft på dagtilbudsområdet.

Der er derudover behov for, at kommunerne iværksætter en særlig indsats målrettet de dagtilbud, der har alvorlige kvalitetsudfordringer. Børne- og Undervisningsministeriet og KL vil understøtte det kommunale arbejde med udvikling af kvaliteten i de mest udfordrede dagtilbud.

Regeringen og KL vil følge op på undersøgelsen og kommunernes arbejde med kvalitetsudvikling medio 2026. Herunder er regeringen og KL enige om årligt at følge udviklingen i personalesammensætningen på dagtilbudsområdet frem mod 2030.

Klima mv.

Klimaforandringerne øger behovet for klimatilpasning i hele landet. Over de seneste årtier er udfordringerne med højtstående grundvand steget betragteligt, og udfordringerne forventes at vokse som følge af klimaforandringerne med øget regn og stigende havvand. Danmark er ligeledes særligt eksponeret for oversvømmelse fra havet. Senest blev særligt det sydøstlige Danmark i efteråret 2023 ramt af en stormflod, som statistisk set udgjorde mere end en 100-årshændelse flere steder. En nuværende 100-årsstormflodshændelse skønnes at forekomme hvert 3. år i år 2100.

Der er aftalt flere initiativer for at forebygge de fremtidige udfordringer. Regeringen har i marts 2025 indgået en politisk aftale om håndtering af højtstående grundvand, som vil gøre det muligt at lave fælles løsninger i byområder. Regeringen har samtidig indgået en politisk aftale om at skærpe planlovens regler om klimatilpasning og gennemført en evaluering af reglerne for skybrudshåndtering. På baggrund af evalueringen vil regeringen fortsætte dialogen med branchen og bl.a. igangsætte en øget vejledningsindsats omkring skybrudsreglerne.

Regeringen og KL er enige om, at der fortsat er behov for at styrke klimatilpasningsindsatsen for at forebygge de betydelige skadesomkostninger, som stormfloder forventes at medføre i dag og i fremtiden. KL noterer sig, at regeringen arbejder på en kommende *Klimatilpasningsplan II*, som har til formål at forbedre rammerne for og styrke kystbeskyttelsen mod oversvømmelser fra stormflod. Herunder vil der bl.a. blive set på konkrete finansieringsmekanismer, der kan styrke kystbeskyttelsen lokalt, ligesom der vil blive set på muligheden for at forenkle og præcisere reglerne for fastlæggelse af bi-dragsfordelingen i forhold til finansiering af kystbeskyttelsesprojekter.

Krav om solcelleudskillelse

Regeringen og KL vil afdække mulighederne for og konsekvenserne ved at fjerne krav om kommunal og regional selskabsudskillelse samt krav om kommunal modregning fsva. solceller til egetforbrug og tilhørende batterianlæg.

Tilskud til fremme af vedvarende energi

Regeringen og KL er enige om en udmøntningsmodel for tilskuddet til fremme af VE på land på 200 mio. kr. årligt i 2026-2035. KL noterer sig som en del af aftalen, at de kommunale indtægter fra tilskuddet vil indgå i fastsættelsen af kommunernes bloktilskud.

Et robust og styrket beredskab

Inden for de kommunale opgaveområder skal kommunerne planlægge for opretholdelse og videreførelse af samfundets funktioner i tilfælde af større ulykker og katastrofer, herunder udarbejde en plan for kommunens beredskab. Regeringen og KL er enige om at arbejde tæt sammen om at skabe gode rammer omkring beredskabsområdet, herunder med henblik på at indtænke sårbare grupper i beredskabsplanlægningen, og at kommunerne kan få relevant rådgivning og vejledning omkring dette arbejde.

Regeringen og en række af Folketingets partier indgik derudover i januar 2025 en aftale om beredskabsområdet og har i den forbindelse igangsat en analyse af samspillet mellem det kommunale og statslige beredskab. Regeringen og KL er enige om at drøfte analysen primo 2026 med henblik på at styrke samarbejdet mellem staten, kommunerne og andre relevante aktører på beredskabsområdet.

Endelig er regeringen og KL i lyset af den ændrede sikkerhedssituation enige om, at kommunernes beredskab i forhold til at forebygge, identificere og håndtere uforudsete situationer i forbindelse med afholdelse af valg skal styrkes. Regeringen og kommunerne vil derfor med udgangspunkt i centralt udmeldte retningslinjer, som drøftes med KL, tage initiativ til at sikre, at valgmedarbejdere trænes i beredskabssituationer i forbindelse med afholdelse af valg, at kommunernes beredskabsplaner omfatter kommunernes valgopgaver, og at kommunerne jævnligt afholder beredskabsøvelser på valgområdet. Eventuelle merudgifter forbundet hermed afholdes inden for rammerne af den samlede kommunale økonomi.

Eftersyn af beskyttelsesrum

I lyset af det aktuelle trusselsbillede er regeringen og KL enige om, at det er afgørende at sikre et fortsat fokus på civilbeskyttelsesområdet, herunder i relation til beskyttelsesrum. Kommunerne har ansvaret for administration af beskyttelsesrumsområdet, herunder for vedligeholdelse og drift af offentlige beskyttelsesrum. Parterne er enige om i samarbejde at gennemføre et eftersyn af kapaciteten og standen af eksisterende beskyttelsesrum i Danmark, og at kommunerne kan få relevant rådgivning og vejledning omkring dette arbejde.

Styrket datagrundlag på indkøbsområdet

Kommunerne køber hvert år varer og tjenesteydelser for ca. 110 mia. kr. Regeringen og KL er enige om, at der er gode muligheder for at udvikle indkøbsområdet og frigøre ressourcer. Parterne er på den baggrund enige om, at der henstilles til, at ledelsen i Staten og Kommunernes Indkøbsservice A/S (SKI) foretager analyser på baggrund af indkøbsdata indsamlet i kommunerne, herunder analyser vedr. indkøbsforbrug på kommuneniveau på et relevant detaljeringsniveau, herunder fx anvendelsesgrader på eksisterende aftaler samt e-handelsgrader på udvalgte områder. Parterne er endvidere enige om at henstille til, at ledelsen i Staten og Kommunernes Indkøbsservice A/S (SKI) undersøger muligheden for, om allerede eksisterende indkøbsdata fra SKI inden for og på tværs af kommunerne også kan gøres tilgængeligt i anonymiseret form for parterne mhp. at belyse potentialer ved at udvikle indkøbsområdet. KL vil i den forbindelse foretage en forudgående tilsagnsproces hos kommunerne ift. deling af data, såfremt det er nødvendigt.

Fælles indsats om energieffektivitet i offentlige bygninger

Regeringen, KL og Danske Regioner har indgået en særskilt aftale om opfyldelsen af det omarbejdede energieffektivitetsdirektivs krav til energirenoveringer af den offentlige bygningsmasse. Med aftalen er parterne enige om, at kravene indfries ved, at kommuner, regioner og ministerier hvert år udpeger mindst 3 pct. af deres samlede bygningsmasse, der skal renoveres til mindst energimærke B inden 2040. Aftalen sikrer en balanceret og fleksibel tilgang, hvor kommuner, regioner og ministerier bidrager til en fælles opfyldelse af kravet. Det betyder, at de aktører, der har størst nytte af renoveringerne, også er dem, der foretager dem.

Bilag 1. Digitalisering

Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi 2026-2029 skal bidrage til at skabe rammerne for en digital offentlig sektor, hvor brugervenlige digitale løsninger, klog brug af data og ny teknologi skal give borgerne en sammenhængende og intuitiv vej i det offentlige digitale Danmark uden, at man går på kompromis med tilliden. Parterne er enige om, at vi samtidig skal beskytte danske værdier i en global digital verden domineret af få, store tech-virksomheder. Med den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi 2026-2029 igangsætter regeringen, KL og Danske Regioner en række initiativer, der skal understøtte ambitionerne, herunder:

Udbredelse og videreudvikling af Digital Fuldmagt

Det skal være lettere for borgere at modtage, få eller give hjælp til digitale gøremål. Den fællesoffentlige løsning for digital fuldmagt skal derfor udbredes og videreudvikles med borgernes behov i centrum, så løsningen kan fungere på tværs af offentlige myndigheder. Derudover skal det undersøges, om det er hensigtsmæssigt, at den private sektor omfattes af løsningen. Dette skal give langt bedre muligheder for, at pårørende og støttepersoner med deres eget MitID kan agere digitalt på vegne af andre på en tillidsfuld og sikker måde.

Øget anvendelse af Digitalt Samtykke

Det skal være nemmere for borgere og offentlige myndigheder at afgive, indhente og håndtere samtykker. Derfor skal den fællesoffentlige digitale samtykkeløsning udbredes og videreudvikles. Ved at gøre det nemmere for offentlige myndigheder at indhente og håndtere samtykker sikres færre manuelle processer, hvilket skal bidrage til at lette de administrative opgaver. Samtidig skal der skabes et overblik over afgivne samtykker, så borgerne let kan se, hvad de har givet samtykke til.

Fremme digital suverænitet i den offentlige sektor

Den offentlige sektor er afhængig af få amerikanske teknologivirksomheder, og det er for den enkelte myndighed i praksis meget vanskeligt at vælge andre løsninger. De fællesoffentlige parter er enige om at arbejde for at skabe større digital suverænitet i den offentlige sektor med henblik på at imødegå uhensigtsmæssige afhængigheder og fremme konkurrencen. Parterne vil i første omgang igangsætte en analyse, der skal afsøge, hvordan der kan skabes større digital suverænitet samtidig med, at der tages hensyn til effektivitet, pris og sikkerhed. Samtidig skal pilotforsøg i den offentlige sektor supplere afdækningsarbejdet og bidrage med praktisk erfaringsopsamling på området med henblik på opfølgende aktiviteter.

Der afsættes en økonomisk ramme på 55,0 mio. kr. årligt i perioden 2026-2029 til den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi.

Regeringen, KL og Danske Regioner er endvidere enige om at afsætte 98,8 mio. kr. i 2026 til fortsat at sikre et højt sikkerhedsniveau og en stabil drift, vedligehold og videreudvikling af den fællesoffentlige digitale infrastruktur, heraf 39,5 mio. kr. fra kommunerne. Det bemærkes imidlertid, at de samlede omkostninger til det fællesoffentlige digitale samarbejde falder med 11,6 mio. kr. fra 2025 til 2026.

Sammenhæng på tværs af sundhedsvæsenet

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om at videreføre finansieringsniveauet til den fælles digitale infrastruktur fra 2025 til 2026 på 151,0 mio. kr., heraf 49,7 mio. kr. (25-pl) fra kommunerne, og at der foretages nødvendige omprioriteringer af it-porteføljen som følge af stigende brug og sikkerhedskrav samt ønsker til videreudvikling frem mod etableringen af Digital Sundhed Danmark.

Parterne er i forlængelse heraf enige om at sanere de nationale rusmiddelbehandlingsregistre, således at der skal indberettes færre og mere tidssvarende oplysninger. Saneringen finansieres i fællesskab, herunder 1,8 mio. kr. (25-pl) fra kommunerne. Det skal frigive administrative ressourcer som før blev brugt på at registrere data.

Kommunerne vil desuden prioritere udbredelse af graviditetsmappen i 2026 med henblik på at kunne dele graviditetsdata på tværs af alle landets kommuner. Til formålet hæves kommunernes bidrag til MedCom med 1,5 mio. kr. (25-pl) i 2026.

Parterne er hertil enige om, at kommunale medarbejders navne skal kunne sløres i digitale sundhedsløsninger i sager om chikane, trusler, stalking, vold og trusler om vold. Derfor udvikles en fælleskommunal teknisk løsning, som finansieres ved øget kommunalt bidrag til MedCom på 1,9 mio. kr. i 2026 og 0,3 mio. kr. i 2027 og 2028 (25-pl).

Bilag 2. Regel- og forenklingstiltag

Regeringen og KL er enige om 37 regel- og forenklingstiltag, som der vil blive arbejdet videre med, jf. tabel 2.

Det bemærkes, at en række af tiltagene kan gennemføres i 2025, mens en række andre tiltag vil kræve yderligere arbejde, inden der kan gennemføres konkrete forenklinger. Desuden vil flere tiltag kræve forhandlinger med forligspartier mv.

Tabel 2**Oversigt over forenklingsforslag, som der er enighed mellem regeringen og KL om at arbejde videre med**

Nr.	Forslag	Uddybning af forslag
1	Reduktion i antal år data i ydelsessager skal opbevares	Det foreslås, at antallet af år, hvor data opbevares i sager på ydelsesområdet, reduceres fra 10 til 4 år.
2	Undtagelser fra skovlovens byggeforbud (bagatelgrænse ved minimal påvirkning af fredsskov)	Det foreslås at ændre byggeforbuddet i skovlovens § 11, således at sagstyper, som ofte tillades i dag, undtages krav om ansøgning. Det vil betyde, at kommunerne i færre tilfælde vil skulle ansøge om dispensation fra skovloven hos Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.
3	Lempede krav om revisionserklæringer ifm. NSIS	Digitaliseringsministeriet har udbygget og præciseret vejledningerne til NSIS mhp. at sikre en ensartet fortolkning af kravene i standarden og for at forenkle og tydeliggøre processen for revision. Dertil er krav om afsluttende revision ifm. ophør af ID-tjeneste lempet, således at en ledelseserklæring er tilstrækkelig ved ophør inden for revisionsperioden (12 måneder efter sidste revision).
4	Klarere rammer for salær og honorering i børnesager	Det foreslås at gennemføre lovændring, så der sikres klarere rammer for salær og honorering af advokater og børnesagkyndige i børnesager.
5	Forenkling af indhentelse af personoplysninger efter lov om aktiv socialpolitik	Det foreslås at ændre Lov om aktiv social politik, så opholdskommunen i beskæftigelsessager får mulighed for at indhente de nødvendige oplysninger hos borgerens tidligere opholdskommune uden samtykke. Opholdskommunen skal orientere borgeren om, at kommunen indhenter de nødvendige oplysninger ift. behandling af borgerens sag.
6	Mulighed for straksopkrævning for brugerbetalte opgaver (brugerbetalingsbekendtgørelsen)	Det foreslås at foretage ændring af brugerbetalingsbekendtgørelsen med henblik på at give kommunerne friere rammer til at anvende straksopkrævning for brugerbetalte opgaver.
7	Indfør afskæringskriterier ved miljøvurderinger	Det foreslås at indføre afskæringskriterier ved miljøvurderinger, således at kommunerne ikke skal udføre VVM-screeninger ved mindre og ukontroversielle miljøprojekter.
8	Klarere lovgivning på hjælpemiddelområdet	Der foreslås en forenklet og mere tillidsbaseret visitation til hjælpemidler. Parterne er enige om at drøfte KL's forslag til lovgivning på hjælpemiddelområdet i arbejdet om den fremtidige organisering af området.
9	Oprettelse af et nationalt register for solcelleanlæg	Energistyrelsen har i dag et stamdataregister, som indeholder data om alle el-produktionsanlæg, der er tilsluttet til det kollektive net, herunder solceller og landvindmøller. Energistyrelsen vil tage initiativ til at informere yderligere om kommunernes mulighed for at anvende data fra registret med henblik på at lette kommunernes ressourceforbrug ifm. oversigt over solcelleudbygningen i Danmark.
10	Afskaf krav om at bygherre skal indsende energimærke til kommunen	Det foreslås at afskaffe krav om, at bygherre skal indsende energimærke til kommunen. Energimærkning vil fortsat være påkrævet ved færdiggørelsen af nybyg eller ombygninger, der sidestilles med nybyggeri, men der stilles ikke krav om, at det udarbejdede energimærke fremsendes til bygningsmyndigheden.
11	Forenkling af indberetning på rusmiddelområdet	Det foreslås at gennemføre en række ændringer af indberetningskravene på rusmiddelområdet med henblik på forenkling af registreringsarbejdet for kommuner og regioner.
12	Forenkling af regler om anmeldelse af arbejdsulykker	Det foreslås at forenkle anmeldereglerne ved at begrænse anmeldepligten fra at gælde ved én fraværdsdag til først at gælde ved tre fraværdsdage ifm. en arbejdsulykke med henblik på at mindske administrationen hermed.
13	Ensartet praksis for administration af ansøgningspuljer	Der er i regi af det flerårige samarbejdsprogram gennemført særskilt spor ang. forenkling af puljeadministration i kommunerne. Arbejdet har resulteret i, at Økonomistyrelsen har opdateret sin <i>Vejledning om effektiv tilskudsforvaltning</i> med øget fokus på ensartet tilskudspraksis på tværs af de statslige tilskudsmyndigheder med henblik på at gøre det nemmere at søge om tilskud og at administrere modtagne tilskud.
14	Mulighed for oprettelse af integrationspladser	Det foreslås, at reglerne om skoledistrikter ændres, så kommunerne får mulighed for at oprette integrationspladser på udvalgte skoler og dermed får mere fleksible og frie rammer til at skabe en mere balanceret elevsammensætning.

Tabel 2

Oversigt over forenklingsforslag, som der er enighed mellem regeringen og KL om at arbejde videre med

Nr.	Forslag	Uddybning af forslag
15	Afskaffelse af krav om Ankestyrelsens godkendelse af flerårige tilskud	Krav om, at Ankestyrelsen skal godkende flerårige tilskud, er afskaffet.
16	Dialog før bekymringshenvendelse	Styrelsen for Patientsikkerhed anbefaler allerede i dag dialog med kommunen, inden der sendes en bekymringshenvendelse til styrelsen om en kommunes hjemmepleje, plejehjem mv. Styrelsen for Patientsikkerhed vil tage initiativ til at øge samarbejdet med KL om processen forud for bekymringshenvendelse med henblik på at fremme dialog før bekymringshenvendelse samt potentielt reducere antallet af sager, der leder til bekymringshenvendelse.
17	Delt kompetence til at undtage borgere fra digital selvbetjening	Det foreslås, at kompetencen til at undtage borgere fra digital selvbetjening fremover bliver delt mellem kommunerne, Udbetaling Danmark og Seniorpensionsenheden. Det betyder, at når en borger, som er fritaget fra Digital Post, retter henvendelse til enten kommunen, Udbetaling Danmark eller Seniorpensionsenheden med ønske om at blive undtaget fra digital selvbetjening på parternes sagsområder, skal det være muligt for alle parter at undtage borgere fra digital selvbetjening.
18	Afskaffelse af krav om udarbejdelse af en strategisk bymidteplan	Det foreslås, at kravet om udarbejdelse af strategiske bymidteplaner afskaffes.
19	Giv tilpas tid til at indarbejde statslige udmeldinger i kommuneplanen	Det foreslås, at kommunerne gives tilpas tid til at indarbejde statslige udmeldinger i kommuneplanen. Konkret foreslås det, at der ved nye statslige krav til kommunernes lokalplanlægning indsættes overgangsordninger i relevante lovforslag.
20	Konkretisering og indskrænkning af statens tilsyn med kommunernes planlægning	Rammerne for statens tilsyn med kommunernes planlægning er blevet konkretiseret, idet der i den seneste udgave af Oversigt over nationale interesser fremgår mere tydeligt end tidligere, hvad de statslige myndigheder fører tilsyn med. Derudover er tilsyn med Aflastningsområder uden for hovedstadsområdet og Grønt Danmarkskort udgået af loven med henblik på at indskrænke det statslige tilsyn med kommunernes planlægning.
21	Fastlæggelse af objektive regler for kommunernes planlægning i stedet for ordninger, som i dag kræver ansøgning.	Som konsekvens af planlovsaftalen af 10. oktober 2024 foreslås det, at ansøgningsordning om udviklingsområder i kystnærhedszonen fjernes, da denne ordning i stort omfang overflødiggøres. I stedet indføres der bl.a. mere lokal selvbestemmelse i planloven, så kystkommunerne får mulighed for at byudvikle foran kystbyer ned mod kysten og ikke som hovedregel kun bag ved eksisterende by. Det vil bl.a. kunne bidrage til et reduceret ressourceforbrug på kommunale ansøgninger. Samtidig bestræbes det, at eventuelle fremtidige ansøgningsrunder for kommunerne iht. planloven tilrettelægges mhp. færrest mulige administrative byrder for kommunerne.
22	Afskaffelse af indberetning vedr. provenu af dækningsafgift for offentlige ejendomme	Det foreslås, at indberetningen vedr. dækningsafgift af offentlige ejendomme afskaffes. I stedet baseres opgørelsen fremover på oplysninger fra Skatteministeriet.
23	Forenkling af regler i momsrefusionsbekendtgørelsen	Regler i momsrefusionsbekendtgørelsen er forenklet mhp. at mindske administrationen forbundet hermed.
24	Udkast til beslutningsoplæg til ny national handlingsplan for antimikrobiel resistens (AMR) hos mennesker	Indenrigs- og Sundhedsministeriet har taget KL's opmærksomhedspunkter til efterretning i det videre arbejde med henblik på at undgå, at en ny handlingsplan samlet set medfører mere administration i kommunerne. Der pågår politiske forhandlinger om indholdet af en ny AMR-handlingsplan.
25	Ændring af 30 procent-reglen om optag af børn fra udsatte boligområder	Det er vedtaget, at kommunalbestyrelser med boligområder på listen over udsatte boligområder kan træffe beslutning om, at børn, der bor i et udsat boligområde, ikke skal medregnes i de 30 pct. børn fra udsatte boligområder, der maksimalt må optages i en daginstitution i løbet af et kalenderår, hvis forældrene er i beskæftigelse eller uddannelse, bl.a. med henblik på øget fleksibilitet for kommunernes optag i daginstitutioner.
26	Mulighed for dispensation ift. formål og anvendelse i lokalplaner	Det er besluttet at gennemføre forsøgsordning for frie bymidter, hvor 14 bymidter får en midlertidig hjemmel til at dispensere fra anvendelsen i lokalplaner. Forsøgsordningen bliver devalueret i 2027. På baggrund af erfaringer

Tabel 2

Oversigt over forenklingsforslag, som der er enighed mellem regeringen og KL om at arbejde videre med

Nr.	Forslag	Uddybning af forslag
		fra forsøgsordningen kan der tages stilling til en eventuel imødekommelse af ønsket om dispensationsmulighed i særlige tilfælde.
27	Samlet myndighedsansvar for beskyttede sten- og jorddiger	Det foreslås, at myndighedskompetencen for beskyttede sten- og jorddiger samles ved kommunerne, og at der foretages forenklinger af reglerne for kommunernes administration af området. Ved at samle myndighedskompetencen vil sagsbehandlingen lettes, da processkridt og ventetider formindskes.
28	Mulighed for fastansættelse i kommunen uden forudgående opslag efter endt uddannelse	Det er i visse tilfælde allerede muligt for kommunerne at besætte en stilling uden forudgående offentligt opslag, hvis stillingen besættes med en allerede ansat medarbejder, der har uddannet sig ud af den eksisterende stilling med henblik på ansættelse i en anden stilling efter endt uddannelse. Det forudsættes, at den nye stilling er inden for det samme faglige område som den hidtidige stilling. Medarbejder- og Kompetencestyrelsen og KL er i dialog omkring kommunernes eksisterende muligheder for at fastholde allerede varigt ansatte efter endt uddannelse med henblik på at øge anvendelsen af mulighederne for ansættelse i ny stilling uden forudgående opslag og dermed blandt andet undgå unødige administrative opgaver i kommunerne.
29	Bedre juridiske muligheder for samarbejde mellem kommunerne om myndighedsopgaver	Regeringen og KL vil afsøge muligheden for at sikre bedre juridiske muligheder for samarbejde mellem kommunerne om udvalgte myndighedsopgaver med henblik på at lette sagsbehandlingen i kommunerne.
30	Nyt it-system for affaldsregistret	Der er implementeret et nyt it-system for affaldsregistret, som letter administrationen i kommuner, der har en affaldsaktør, som skal registreres i Affaldsregistret.
31	Forenkling af regler på busområdet	Reglerne på busområdet er blevet forenklet, så kommunale institutioner fremover kan arrangere fælles busture eller medtage pårørende på busture uden at skulle leve op til krav som en busvirksomhed eller entrere med en vognmand.
32	Forenkling af regler om unges arbejde	Reglerne om unges arbejde er blevet forenklet, så flere unge kan få et fritidsjob. De nye regler betyder bl.a., at unge, der er fyldt 13 år, fremover kan varetage flere arbejdsopgaver, fx på plejehjem, daginstitutioner mv., og arbejde med ufarlige maskiner.
33	Sanering af Arbejdstilsynets vejledninger	Det er besluttet at sanere Arbejdstilsynets vejledninger, der bl.a. er relevante for kommunale arbejdsgivere, i forbindelse med finanslov for 2025 som led i oplæg til politisk prioriteret opgavebortfald.
34	Præcisering af regler for kontanthjælpsmodtagere	Retten til ydelser under kortvarige udlandsophold for kontanthjælpsmodtagere er blevet præciseret, så det er tydeligt, at kontanthjælpsmodtagere fx gerne må køre til Tyskland for at handle.
35	Afskaffelse af regler for kontanthjælpsmodtagere	Reglen om skærpet rådighedssanktion for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere er blevet afskaffet, da en praksisundersøgelse fra Ankestyrelsen viste, at de komplekse regler medførte administrative udfordringer for kommunerne.
36	Reducering af tilsynsfrekvensen ift. overgangsordninger ifm. forbud på kommunal behandling af genanvendeligt affald	Det er besluttet, at tilsynet med kommuner, der er tilmeldt overgangsordning ifm. forbud på kommunal behandling af genanvendeligt affald, reduceres. Således mindskes kommunernes ressourceforbrug ved tilsynet. Overgangsordningen løber indtil 1. juli 2027.
37	Lettere håndtering af ansøgninger om arrangementer på tværs af kommunegrænser.	Regeringen og KL er enige om, at det skal være lettere at være frivillig eller forening i Danmark. Derfor vil regeringen og KL forpligte sig til at se konstruktivt på de anbefalinger, som et partnerskab bestående af en bred vifte af aktører på området snarligt ventes at overdrage til regeringen. Det er således konkret ambitionen, at det skal blive lettere for både foreninger og kommuner at håndtere ansøgninger om arrangementer på tværs af kommunegrænser.